

С.К. Реверчук,

д.е.н., професор, завідувач кафедри банківського і страхового бізнесу,
Львівський національний університет імені Івана Франка,

Н.Й. Реверчук,

к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки праці та управління персоналом,
Львівський інститут банківської справи
ДВНЗ «Університет банківської справи»

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ БАНКІВСЬКО-СТРАХОВОЇ СИСТЕМИ ЯК НАПРЯМ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

1. Поняття «банківсько-страхова система» належить до складних економічних систем і у вітчизняній фінансовій літературі зустрічається ще доволі рідко. Між тим науковці і практики дуже часто і звично застосовують поняття «банківське страхування», «консолідація банківського і страхового бізнесу», «фінансовий супермаркет», «співіснування банківської справи і страхування», «банко-страховий продукт», «інтеграція банківського і страхового бізнесу», «конвергенція страхових компаній і банків», «банко-страхові зв'язки», «bancassurance і aassurfinance» та ін.

2. Про посилення взаємодії банківського і страхового бізнесу засвідчує передусім зростання частки банкострахування (або страхобанківництва) у структурі доходів банків і страхових компаній (СК). Підтвердженням цієї тези є і той факт, що в низці країн світу, зокрема, і в Україні, деякі функції регулювання і нагляду за страховим бізнесом передано ЦБ. Посилення і поглиблення взаємодії банків і СК в значній мірі визначається рамками світового тренду універсалізації банківської діяльності, що найбільш характерно для країн у фінансових системах яких переважає банківська компонента, а у самих банківських системах пріоритетним є універсальне банківництво. За своїми наслідками взаємодія банківського і страхового бізнесу

в рамках фінансового супермаркету є взаємовигідною, так як: зростає ринковий бренд і репутаційний капітал; зменшуються дистрибуційні витрати; посилюється диверсифікація збуту; зростає привабливість банківсько-страхового бізнесу для реальних і потенційних клієнтів.

3. До основних наслідків інтеграційної консолідації банківсько-страхового бізнесу належать такі: вирівнювання оплати праці співробітників банків і СК як за базовою ставкою, так і за додатковою оплатою; прийом на роботу у банк спеціалістів зі страхового бізнесу, а у СК – фахівців із банківського бізнесу; зарахування результатів роботи страхового менеджера при визначенні ефективності діяльності банківського відділення і результатів банківського агента при визначенні результативності роботи страхового відділення чи філії; вирівнювання обсягів соціального пакету для банківських і страхових працівників.

4. Основними елементами фінансового бізнесу є банківський і страховий бізнес. У різних країнах світу співвідношення між цими елементами є різним. Між тим аналіз засвідчує, що у довготривалому періоді спостерігається тенденція до вирівнювання вкладу банків і СК у створення ВВП і забезпечення добробуту населення. Заслугує уваги запровадження розподілу (класифікації) банків і СК за новими критеріями: величина державної частки, банки і СК іноземних фінансових груп, група I (банки і СК, частка активів яких більше 0,5 % активів банківської і страхової системи), група II (банки і СК, частка активів яких менше 0,5 % активів банківської і страхової системи).

5. Банківсько-страхова система складається із секторів банківського і страхового. Кожен сектор має свої п'ять основних елементів: державний регулятор, банки або СК, банківський або страховий ринок, банківська або страхова інфраструктура, банківське або страхове інституційне середовище. Банківсько-страхову систему як поняття доцільно досліджувати за методологією короткого, розгорнутого і повного визначення. Коротке визначення стосується основного ядра сутності, розгорнуте – функцій сутності, повне – взаємодії функцій із зовнішнім середовищем [1, 2].

6. За функціональним підходом банківсько-страхову систему відображає

банківсько-страховий бізнес. Банківсько-страховий бізнес в освіті специфічно виражає, наприклад, навчальний план для підготовки фахівців освітнього рівня бакалавр за спеціалізацією «банківський і страховий бізнес», який передбачає сукупність обов'язкових і вибіркових дисциплін гуманітарної і соціально-економічної та професійної підготовки, який розроблено кафедрою банківського і страхового бізнесу ЛНУ ім. Івана Франка (англомовне навчання). Серед цих навчальних дисциплін інноваційними є такі: банківсько-страхова система, банківсько-страховий менеджмент, історія банківництва і страхування, психологія і етика банківсько-страхового бізнесу, соціологія банківсько-страхового бізнесу, банківсько-страхова статистика, інвестиційна діяльність банків і СК, безпека банків і СК, маркетинг у банку і СК тощо.

7. Методологічні підвалини формування банківсько-страхової системи розроблено у працях Ф.В. Райффайзена, В.К. Райхера, М.М. Клапківа, Т.В. Яворської, В.М. Фурмана, А.М. Єрмошенко, В.В. Тринчука, С.В. Волосович, Р.В. Пікус, О.О. Гаманкової, О.Д. Вовчак та ін. [3]. Водночас малодосліджуваними залишаються такі проблеми: роль та значення банківсько-страхового бізнесу у відтворювальних процесах інформаційної економіки; механізми та ефективність взаємодії банків та СК на ринку фінансових послуг в умовах економічної та політичної нестабільності; суперечності формування і розвитку банківського і страхового бізнесу в умовах фінансизації і асинхронізації економічних систем.

Список використаної літератури

1. Реверчук С.К. Банківська система: підручник / С.К. Реверчук, У.В. Владичин, С.М. Лобозинська та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. С.К. Реверчука. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2013. – 498 с.
2. Страхова система: підручник / за ред. докт. екон. наук, проф. С.К. Реверчука. – Львів. – ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. – 360 с.
3. Яворська Т.В. Державне регулювання страхового підприємництва в Україні: монографія / Т.В. Яворська. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. – 420 с.